ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 15ης Νοεμβρίου 2007 *

Στην υπόθεση C-162/06,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Tribunal Supremo (Ισπανία) με απόφαση της 7ης Μαρτίου 2006, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Μαρτίου 2006, στο πλαίσιο της δίκης

International Mail Spain SL, πρώην TNT Express Worldwide Spain SL,

κατά

Administración del Estado,

Correos,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, A. Tizzano, R. Schintgen, A. Borg Barthet και M. Ilešič, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

γενικός εισαγγελέας: M. Poiares Maduro
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Μαρτίου 2007,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η International Mail Spain SL, εκπροσωπούμενη από την R. Ballesteros Pomar, abogada,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον F. Díez Moreno,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Hubert,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους R. Vidal Puig και K. Simonsson,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαΐου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών (ΕΕ 1998, L 15, σ. 14).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της International Mail Spain SL (στο εξής: International Mail), πρώην TNT Express Worldwide Spain SL, και αφετέρου της Administración del Estado και των Correos, σχετικά με την απόφαση της 16ης Ιουνίου 1999 που έλαβε η Secretaría General de Comunicaciones (Ministerio de Fomento) (Γενική Γραμματεία Επικοινωνιών του Υπουργείου Χωροταξικής Ανάπτυξης, στο εξής: Γενική Γραμματεία Επικοινωνιών) για την επιβολή κύρωσης στην International Mail, επειδή παρέσχε χωρίς την άδεια του φορέα παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας ταχυδρομικές υπηρεσίες ανατεθειμένες κατ' αποκλειστικότητα στον εν λόγω φορέα.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

3 Η οδηγία 97/67 θεσπίζει με το πρώτο άρθρο της κοινούς κανόνες που αφορούν, μεταξύ άλλων, την παροχή καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καθώς και τα κριτήρια καθορισμού των υπηρεσιών που μπορούν να ανατίθενται κατ' αποκλειστικότητα στους φορείς παροχής της καθολικής υπηρεσίας.

4 Δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι χρήστες να απολαύουν του δικαιώματος καθολικής υπηρεσίας, που αντιστοιχεί στην προσφορά ταχυδρομικών υπηρεσιών συγκεκριμένης ποιότητας μονίμως σε όλα τα σημεία της επικράτειας, σε τιμές προσιτές για όλους τους χρήστες. Αυτή η καθολική υπηρεσία περιλαμβάνει, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του ίδιου άρθρου, τόσο εθνικές όσο και διασυνοριακές υπηρεσίες.

5 Το άρθρο 7 της οδηγίας, υπό το κεφάλαιο 3, που φέρει τον τίτλο «Εναρμόνιση των υπηρεσιών που μπορούν να ανατίθενται κατ' αποκλειστικότητα», ορίζει τα εξής:

«1. Στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τη διατήρηση της καθολικής υπηρεσίας, οι υπηρεσίες που μπορούν να ανατίθενται αποκλειστικά από κάθε κράτος μέλος στον φορέα παροχής καθολικής υπηρεσίας είναι η συλλογή, η διαλογή, η μεταφορά και η διανομή των αντικειμένων αλληλογραφίας εσωτερικού, είτε με ταχύτερη διανομή είτε όχι, των οποίων η τιμή είναι μικρότερη από το πενταπλάσιο του δημοσίου τέλους ενός αντικειμένου αλληλογραφίας της πρώτης βαθμίδας βάρους της ταχύτερης τυποποιημένης κατηγορίας, αν υπάρχει, εφόσον το βάρος τους δεν υπερβαίνει τα 350 g. [...]

2. Στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τη διατήρηση της καθολικής υπηρεσίας, η διασυνοριακή αλληλογραφία και το διαφημιστικό ταχυδρομείο μπορούν να συνεχίσουν να ανατίθενται κατ' αποκλειστικότητα εντός των ορίων τιμής και βάρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1.

3. Ως περαιτέρω βήμα προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών, το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2000 και με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφασίζουν σχετικά με την περαιτέρω σταδιακή και ελεγχόμενη ελευθέρωση της αγοράς των ταχυδρομικών υπηρεσιών, με στόχο ιδίως την ελευθέρωση του

διασυνοριακού και του διαφημιστικού ταχυδρομείου, καθώς και την περαιτέρω αναθεώρηση των ορίων τιμών και βάρους, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2003, λαμβάνοντας υπόψη τις μέχρι τότε εξελίξεις, ιδιαίτερα οικονομικού, κοινωνικού και τεχνολογικού χαρακτήρα, καθώς επίσης και την οικονομική ισορροπία του ή των φορέων παροχής της καθολικής υπηρεσίας, με την περαιτέρω επιδίωξη των στόχων της παρούσας οδηγίας.

[...]»

6 Η δέκατη έκτη και η δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 97/67 εξαγγέλλουν τα εξής:

«(16) [...] φαίνεται δικαιολογημένη η διατήρηση ενός συνόλου αποκλειστικών υπηρεσιών, εφόσον τηρούνται οι κανόνες της Συνθήκης [ΕΚ] και με την επιφύλαξη των κανόνων περί ανταγωνισμού, προκειμένου να καταστεί δυνατή η λειτουργία της καθολικής υπηρεσίας υπό συνθήκες οικονομικής ισορροπίας· [...]

[...]

(19) [...] είναι εύλογο να επιτραπεί, σε προσωρινή βάση, η διατήρηση της κατ' αποκλειστικότητα ανάθεσης για το διαφημιστικό ταχυδρομείο και την εισερχόμενη διασυνοριακή αλληλογραφία εντός των προβλεπομένων ορίων τιμής και βάρους· [...].»

7 Η οδηγία 97/67 τέθηκε σε ισχύ την 10η Φεβρουαρίου 1998 και η προθεσμία που τάχθηκε στα κράτη μέλη για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο παρήλθε την 10η Φεβρουαρίου 1999, σύμφωνα με το άρθρο 24, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας.

8 Η οδηγία 2002/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Ιουνίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 97/67 όσον αφορά το περαιτέρω άνοιγμα των κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών στον ανταγωνισμό (ΕΕ L 176, σ. 21), αντικατέστησε το άρθρο 7 της οδηγίας 97/67 με το ακόλουθο κείμενο:

«1. Στο μέτρο που είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η διατήρηση της καθολικής υπηρεσίας, τα κράτη μέλη μπορούν να εξακολουθήσουν να αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα υπηρεσίες στον φορέα ή τους φορείς παροχής καθολικής υπηρεσίας. Οι υπηρεσίες αυτές περιορίζονται στη συλλογή, τη διαλογή, τη μεταφορά και τη διανομή των αντικειμένων αλληλογραφίας εσωτερικού και εισερχόμενης διασυνοριακής αλληλογραφίας, είτε με ταχύτερη διανομή είτε όχι, εντός και των δύο ακόλουθων ορίων βάρους και τιμής. Το όριο βάρους ανέρχεται σε 100 γραμμάρια από την 1η Ιανουαρίου 2003 και σε 50 γραμμάρια από την 1η Ιανουαρίου 2006. Τα εν λόγω όρια βάρους δεν ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2003, εάν η τιμή είναι ίση ή μεγαλύτερη του τριπλάσιου του δημόσιου τέλους για ένα αντικείμενο αλληλογραφίας της πρώτης βαθμίδας βάρους της ταχύτερης κατηγορίας, και από την 1η Ιανουαρίου 2006, εάν η τιμή είναι ίση ή μεγαλύτερη από δυόμισι φορές το τέλος αυτό.

[...]

Στο μέτρο που είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η παροχή της καθολικής υπηρεσίας, το διαφημιστικό ταχυδρομείο μπορεί να εξακολουθήσει να ανατίθεται κατ' αποκλειστικότητα εντός των ιδίων ορίων βάρους και τιμής.

Στο μέτρο που είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η παροχή της καθολικής υπηρεσίας, για παράδειγμα όταν έχουν ήδη ελευθερωθεί ορισμένοι τομείς ταχυδρομικών δραστηριοτήτων ή λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών που διακρίνουν τις ταχυδρομικές υπηρεσίες κράτους μέλους, το εξερχόμενο διασυνοριακό ταχυδρομείο μπορεί να εξακολουθήσει να ανατίθεται κατ' αποκλειστικότητα εντός των ιδίων ορίων βάρους και τιμής.

[...]

3. Η Επιτροπή οριστικοποιεί μελέτη προγνώσεων η οποία θα αξιολογεί, για κάθε κράτος μέλος, την επίπτωση στην καθολική υπηρεσία της πλήρους υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς ταχυδρομείων το 2009. Με βάση τα συμπεράσματα της μελέτης, η Επιτροπή υποβάλλει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006 έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, συνοδευόμενη, εφόσον τούτο είναι σκόπιμο, από πρόταση για την επιβεβαίωση της ημερομηνίας του 2009 όσον αφορά την πλήρη υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς ταχυδρομείων ή για τον καθορισμό τυχόν άλλου βήματος υπό το πρίσμα των συμπερασμάτων της μελέτης.»

9 Οι αιτιολογικές σκέψεις δεκαπέντε έως δεκαεπτά, καθώς και η εικοστή, η εικοστή δεύτερη και η εικοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2002/39 έχουν την ακόλουθη διατύπωση:

«(15) Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι τα επόμενα στάδια ανοίγματος της αγοράς θα είναι ουσιώδους χαρακτήρα αλλά και υλοποιήσιμα για τα κράτη μέλη, ενώ θα εγγυώνται παράλληλα τη συνέχιση της καθολικής υπηρεσίας.

(16) Οι γενικές μειώσεις του ορίου βάρους των υπηρεσιών που μπορούν να ανατεθούν κατ' αποκλειστικότητα στους φορείς παροχής καθολικής υπηρεσίας στα 100 γραμμάρια το 2003 και στα 50 γραμμάρια το 2006, σε συνδυασμό με το πλήρες άνοιγμα του εξερχόμενου διασυνοριακού ταχυδρομείου στον ανταγωνισμό, με πιθανές εξαιρέσεις στο βαθμό που απαιτείται για τη διασφάλιση της παροχής καθολικής υπηρεσίας, αποτελούν σχετικά απλές και ελεγχόμενες, σημαντικές, ωστόσο, περαιτέρω φάσεις.

(17) [...] Τα αντικείμενα εξερχόμενης διασυνοριακής αλληλογραφίας κάτω του ορίου βάρους 50 γραμμαρίων αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο περίπου ένα επιπλέον ποσοστό 3 % των συνολικών ταχυδρομικών εσόδων των φορέων παροχής καθολικής υπηρεσίας.

[...]

(20) Το εξερχόμενο διασυνοριακό ταχυδρομείο αντιπροσωπεύει κατά μέσο όρο το 3 % των συνολικών ταχυδρομικών εσόδων. Η απελευθέρωση αυτού του τμήματος της αγοράς σε όλα τα κράτη μέλη, με τις αναγκαίες εξαιρέσεις προκειμένου να διασφαλιστεί η παροχή της καθολικής υπηρεσίας, θα μπορούσε να επιτρέψει σε διάφορους ταχυδρομικούς φορείς να προβαίνουν στη συλλογή, διαλογή και μεταφορά του συνόλου του εξερχόμενου διασυνοριακού ταχυδρομείου.

[...]

(22) Η θέσπιση, ήδη από τώρα, ενός χρονοδιαγράμματος για την πραγματοποίηση περαιτέρω βημάτων προς την κατεύθυνση της πλήρους υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών είναι σημαντική τόσο για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της καθολικής υπηρεσίας όσο και για τη συνεχή ανάπτυξη σύγχρονων και αποτελεσματικών ταχυδρομείων.

(23) Θα πρέπει να εξακολουθήσει να προβλέπεται για τα κράτη μέλη η δυνατότητα να αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα ορισμένες ταχυδρομικές υπηρεσίες στο δικό τους ή στους δικούς τους φορείς παροχής καθολικής υπηρεσίας. Αυτές οι ρυθμίσεις θα δώσουν τη δυνατότητα στους φορείς παροχής καθολικής υπηρεσίας να ολοκληρώσουν τη διαδικασία προσαρμογής των δραστηριοτήτων και των ανθρώπινων πόρων τους σε συνθήκες εντονότερου ανταγωνισμού, χωρίς να διαταραχθεί η χρηματοοικονομική ισορροπία τους και, ως εκ τούτου, χωρίς να διακυβευτεί η διασφάλιση της καθολικής υπηρεσίας.»

10 Η οδηγία 2002/39 τέθηκε σε ισχύ την 5η Ιουλίου 2002 και η προθεσμία που τάχθηκε στα κράτη μέλη για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο παρήλθε την 31η Δεκεμβρίου 2002.

Η εθνική νομοθεσία

11 Η οδηγία 97/67 ενσωματώθηκε στην ισπανική έννομη τάξη με τον νόμο περί της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας και της ελευθέρωσης των ταχυδρομικών υπηρεσιών (Ley 24/1998 del Servicio Postal Universal y de Liberalización de los Servicios Postales), της 13ης Ιουλίου 1998 (στο εξής: νόμος 24/1998). Σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο C, αυτού του νόμου, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών στην κύρια δίκη:

«Ο φορέας στον οποίον ανατίθεται η παροχή της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 128, παράγραφος 2, του Συντάγματος και τις διατάξεις του επόμενου κεφαλαίου, παρέχει κατ' αποκλειστικότητα τις ακόλουθες υπηρεσίες που εμπίπτουν στο πεδίο της καθολικής υπηρεσίας:

[...]

C) τη διασυνοριακή ταχυδρομική υπηρεσία αποστολής από και προς το εξωτερικό επιστολών και ταχυδρομικών δελταρίων, εντός των ορίων τιμής και βάρους που ορίζει το στοιχείο Β. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, νοείται ως διασυνοριακή ταχυδρομική υπηρεσία η προερχόμενη από άλλα κράτη μέλη ή η προοριζόμενη για άλλα κράτη μέλη.»

Η διαφορά στην κύρια δίκη και το προδικαστικό ερώτημα

12 Η International Mail παρείχε διασυνοριακές υπηρεσίες αποστολής ταχυδρομικών δελταρίων στο εξωτερικό από τις σημαντικότερες τουριστικές περιοχές της Ισπανίας. Για αυτόν το σκοπό είχε μεριμνήσει να τοποθετηθούν γραμματοκιβώτια σε ξενοδοχεία, κάμπινγκ, ενοικιαζόμενα διαμερίσματα, σούπερ μάρκετ κ.λπ., στα οποία οι χρήστες μπορούσαν να εναποθέτουν τα προοριζόμενα για το εξωτερικό ταχυδρομικά δελτάριά τους, αφού είχαν επικολλήσει αυτοκόλλητες ετικέτες για τα ταχυδρομικά τέλη, τις οποίες μπορούσαν να αγοράζουν στα σημεία πώλησης των ταχυδρομικών δελταρίων.

13 Η Γενική Γραμματεία Επικοινωνιών θεώρησε ότι η παροχή αυτής της υπηρεσίας αποτελούσε σοβαρή διοικητική παράβαση που προβλέπεται από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 41, παράγραφος 3, στοιχείο a, και παράγραφος 2, στοιχείο b, του νόμου 24/1998, συνιστάμενη σε «παροχή ταχυδρομικών υπηρεσιών που έχουν ανατεθεί κατ' αποκλειστικότητα στον φορέα παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας χωρίς την άδειά του, πράγμα που θέτει σε κίνδυνο την παροχή υπηρεσιών από τον φορέα αυτό».

14 Με απόφασή της στις 16 Ιουνίου 1999 η Γενική Γραμματεία Επικοινωνιών επέβαλε στην International Mail πρόστιμο ύψους 10 εκατομμυρίων πεσετών (ESP) και την κάλεσε να αποστεί στο μέλλον από την προσφορά και παροχή ταχυδρομικών υπηρεσιών που έχουν ανατεθεί κατ' αποκλειστικότητα στον φορέα παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας και να αποσύρει όλα τα γραμματοκιβώτια και τις σχετικές με την εν λόγω υπηρεσία πληροφορίες.

15 Αφού το Tribunal Superior de Justicia de Madrid απέρριψε την προσφυγή που είχε ασκήσει η International Mail κατά της εν λόγω απόφασης, με το σκεπτικό, μεταξύ άλλων, ότι ο νόμος 24/1998 είναι σύμφωνος με την οδηγία 97/67, η εταιρία αυτή άσκησε αίτηση αναίρεσης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

16 Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, η επίλυση της διαφοράς στην κύρια δίκη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στο άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση που κριθεί ότι το άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο C, του νόμου 24/1998 αντιβαίνει στους όρους που τίθενται με την προαναφερθείσα κοινοτική διάταξη, η μη συμμόρφωση των ιδιωτικών φορέων με αυτόν τον εθνικό κανόνα δεν μπορεί να δικαιολογεί διοικητική ποινή όπως αυτή που επιβλήθηκε στην International Mail. Οι αμφιβολίες που έχει το αιτούν δικαστήριο ως προς την ορθή ερμηνεία του άρθρου 7 της οδηγίας 97/67 προέρχονται ιδιαίτερα από τη νέα διατύπωση του άρθρου αυτού στην οδηγία 2002/39.

17 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Tribunal Supremo αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67, το οποίο παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να περιλαμβάνουν στις ταχυδρομικές υπηρεσίες που ανατίθενται κατ' αποκλειστικότητα τη διασυνοριακή αλληλογραφία, επιτρέπει μήπως στα εν λόγω κράτη μέλη να προβαίνουν σε αποκλειστική ανάθεση μόνο στο μέτρο που αποδεικνύουν ότι, χωρίς αυτήν, τίθεται σε κίνδυνο η οικονομική ισορροπία του φορέα παροχής της καθολικής υπηρεσίας ή, αντιθέτως, μπορούν τα κράτη αυτά να προβαίνουν στην ανάθεση αυτή λαμβάνοντας υπόψη και άλλες παραμέτρους, μεταξύ των οποίων η σκοπιμότητα, σχετικές με τη γενική κατάσταση του τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου του βαθμού ελευθερώσεως του εν λόγω τομέα κατά τον χρόνο κατά τον οποίο αποφασίζεται η αποκλειστική ανάθεση;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

18 Η Ισπανική Κυβέρνηση εκτιμά ότι η αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης είναι απαράδεκτη, επειδή στην πραγματικότητα αφορά την εκτίμηση του κύρους μιας

εθνικής ρύθμισης και όχι την ερμηνεία μιας κοινοτικής ρύθμισης. Συγκεκριμένα, με την υποβολή του εν λόγω ερωτήματος, το εθνικό δικαστήριο ζητεί στην ουσία από Δικαστήριο να εκτιμήσει εάν το άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο C, του νόμου 24/1998 είναι σύμφωνο με την οδηγία 97/67 ή εάν αυτή η εθνική διάταξη υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλει η οδηγία αυτή.

19 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφαίνεται, στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, επί του συμβατού των διατάξεων εσωτερικού δικαίου προς τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 7ης Ιουλίου 1994, C-130/93, Lamaire, Συλλογή 1994 σ. I-3215, σκέψη 10, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, C-506/04, Wilson, Συλλογή 2006 σ. I-8613, σκέψη 34). Επιπλέον, στο πλαίσιο του συστήματος δικαστικής συνεργασίας που καθιερώνει το εν λόγω άρθρο, η ερμηνεία των εθνικών διατάξεων εναπόκειται στα δικαστήρια των κρατών μελών και όχι στο Δικαστήριο (βλ. μεταξύ άλλων, απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 1993, C-37/92, Vanacker και Lesage, Συλλογή 1993 σ. I-4947, σκέψη 7, καθώς και προπαρατεθείσα απόφαση Wilson, σκέψη 34).

20 Αντίθετα, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να παρέχει στο εθνικό δικαστήριο όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που άπτονται του κοινοτικού δικαίου και θα του δώσουν τη δυνατότητα να εκτιμήσει το συμβατό των κανόνων του εσωτερικού δικαίου με την κοινοτική ρύθμιση (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις Lamaire, σκέψη 10, και Wilson, σκέψη 35).

21 Συνεπώς, η επιχειρηματολογία της Ισπανικής Κυβέρνησης πρέπει να απορριφθεί, καθόσον μάλιστα το υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο ερώτημα αποσκοπεί ρητά στην ερμηνεία διάταξης του κοινοτικού δικαίου.

22 Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι είναι απαράδεκτη η αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης, επειδή στερείται πρακτικής αποτελεσματικότητας και

είναι διατυπωμένη με υποθετική μορφή. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί μόνο γενικά και αφηρημένα επί του βασίμου της κατ' αποκλειστικότητα ανάθεσης της υπηρεσίας διασυνοριακού ταχυδρομείου στην επιχείρηση που είναι επιφορτισμένη με την παροχή της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας, αλλά δεν μπορεί να αποφανθεί επί του ζητήματος εάν αυτή η κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση που προβλέπεται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο C, του νόμου 24/1998 είναι βάσιμη ή, αντιθέτως, υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλει το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67, διότι η εκτίμηση αυτή δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητά του.

23 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 234 ΕΚ, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της εκδοθησόμενης δικαστικής απόφασης να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής απόφασης για την έκδοση της δικής του απόφασης όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο υποχρεούται καταρχήν να απαντήσει (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 18 Ιουλίου 2007, C-119/05, Lucchini Siderurgica, Συλλογή 2007, σ. I-6199, σκέψη 43 και παρατιθέμενη εκεί νομολογία).

24 Εκτός αυτού, από μόνο το γεγονός ότι το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί γενικά και αφηρημένα δεν μπορεί να συναχθεί ότι η αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης είναι απαράδεκτη. Συγκεκριμένα, ένα από τα χαρακτηριστικά του συστήματος δικαστικής συνεργασίας που καθιερώνει το άρθρο 234 ΕΚ συνίσταται στο ότι το Δικαστήριο πρέπει να απαντά μάλλον γενικά και αφηρημένα στα ερωτήματα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου που του υποβάλλονται, ενώ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να επιλύσει τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί λαμβάνοντας υπόψη την απάντηση του Δικαστηρίου.

25 Συνεπώς, η αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης πρέπει να θεωρηθεί παραδεκτή.

Επί της ουσίας

26 Με το ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία εάν το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβαίνουν σε αποκλειστική ανάθεση της υπηρεσίας διασυνοριακού ταχυδρομείου στον φορέα παροχής της καθολικής υπηρεσίας μόνο στο μέτρο που αποδεικνύουν ότι, αν δεν υπάρχει αυτή η κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση, τίθεται σε κίνδυνο η οικονομική ισορροπία του φορέα αυτού, ή εάν άλλες παράμετροι σχετικές με τη γενική κατάσταση του τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών, π.χ. ακόμη και η σκοπιμότητα, αρκούν για τη δικαιολόγηση αυτής της κατ' αποκλειστικότητα ανάθεσης.

27 Το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67 επιτρέπει στα κράτη μέλη να εξακολουθούν να αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα στον φορέα παροχής της καθολικής υπηρεσίας τη διασυνοριακή αλληλογραφία, εντός ορισμένων ορίων τιμής και βάρους, «στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τη διατήρηση της καθολικής υπηρεσίας». Ο ίδιος όρος εφαρμόζεται, εξάλλου, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του εν λόγω άρθρου, στη δυνατότητα κατ' αποκλειστικότητα ανάθεσης στον φορέα παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας, εντός ορισμένων ορίων τιμής και βάρους, της συλλογής, της διαλογής, της μεταφοράς και της διανομής των αντικειμένων αλληλογραφίας εσωτερικού, καθώς επίσης και του διαφημιστικού ταχυδρομείου.

28 Πρέπει πάραυτα να διευκρινισθεί ότι η χρήση της λέξης «αναγκαίο» δεν συνάδει με τη δικαιολόγηση της εν λόγω κατ' αποκλειστικότητα ανάθεσης που να στηρίζεται απλώς σε λόγους σκοπιμότητας.

29 Οι λόγοι που ώθησαν τον κοινοτικό νομοθέτη να προβλέψει τη δυνατότητα της κατ' αποκλειστικότητα ανάθεσης αποσαφηνίζονται στη δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 97/67, σύμφωνα με την οποία «φαίνεται δικαιολογημένη η διατήρηση ενός συνόλου αποκλειστικών υπηρεσιών, εφόσον τηρούνται οι κανόνες της Συνθήκης και με την επιφύλαξη των κανόνων περί ανταγωνισμού, προκειμένου να καταστεί δυνατή η λειτουργία της καθολικής υπηρεσίας υπό συνθήκες οικονομικής ισορροπίας».

30 Όσον αφορά, συναφώς, το διαφημιστικό ταχυδρομείο και ιδιαίτερα τη διασυνοριακή αλληλογραφία, ο κοινοτικός νομοθέτης καθιστά σαφές, με τη δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 97/67, ότι «είναι εύλογο να επιτραπεί, σε προσωρινή βάση, η διατήρηση της κατ' αποκλειστικότητα ανάθεσης για το διαφημιστικό ταχυδρομείο και την εισερχόμενη διασυνοριακή αλληλογραφία [...]».

31 Ο στόχος επομένως του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67 είναι να διασφαλίσει τη διατήρηση της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας, εξασφαλίζοντάς της, συγκεκριμένα, τους αναγκαίους πόρους προκειμένου να μπορεί να λειτουργεί υπό συνθήκες οικονομικής ισορροπίας.

32 Αυτή η ερμηνεία επιβεβαιώνεται εξάλλου και από το γεγονός ότι η οικονομική ισορροπία του φορέα παροχής της καθολικής υπηρεσίας είναι ένα από τα ουσιώδη κριτήρια τα οποία, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας, πρέπει να ληφθούν υπόψη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο όταν θα αποφασίσουν μεταγενέστερα σχετικά με την περαιτέρω σταδιακή και ελεγχόμενη ελευθέρωση της αγοράς των ταχυδρομικών υπηρεσιών, με στόχο ιδίως την ελευθέρωση του διασυνοριακού ταχυδρομείου.

33 Το κριτήριο της οικονομικής ισορροπίας έχει ήδη ληφθεί υπόψη από τη νομολογία του Δικαστηρίου σε υποθέσεις σχετικές με ταχυδρομικές υπηρεσίες προτού τεθεί σε ισχύ η οδηγία 97/67 και ιδιαίτερα σε σχέση με το άρθρο 90 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 86 ΕΚ).

34 Σύμφωνα με την εν λόγω νομολογία, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν σε έναν φορέα παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας, με την ιδιότητά του ως επιχείρησης επιφορτισμένης με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, αποκλειστικά δικαιώματα τα οποία ενδέχεται να εμποδίζουν, και μάλιστα να αποκλείουν, τον ανταγωνισμό, στο μέτρο που αυτό είναι αναγκαίο, προκειμένου να μπορεί ο φορέας αυτός να εκπληρώνει την αποστολή γενικού συμφέροντος που επιτελεί και ειδικότερα να δρα υπό οικονομικώς αποδεκτές συνθήκες (βλ. απόφαση της 19ης Μαΐου 1993, C-320/91, Corbeau, Συλλογή 1993 σ. I-2533, σκέψεις 14 έως 16).

35 Συναφώς, προκύπτει από την ίδια νομολογία ότι δεν είναι αναγκαίο να απειλείται η χρηματοοικονομική ισορροπία ή η οικονομική βιωσιμότητα της επιχείρησης που είναι επιφορτισμένη με τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Αρκεί ότι, αν δεν υπήρχαν τα επίμαχα δικαιώματα, θα καθίστατο αδύνατη η εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που έχει ανατεθεί στην επιχείρηση ή ότι η διατήρηση των δικαιωμάτων αυτών είναι αναγκαία για να μπορεί ο κάτοχός τους να εκπληρώνει υπό οικονομικώς αποδεκτούς όρους την αποστολή γενικού οικονομικού συμφέροντος που του έχει ανατεθεί (απόφαση της 17ης Μαΐου 2001, C-340/99, TNT Traco, Συλλογή 2001, σ. I-4109, σκέψη 54).

36 Το Δικαστήριο έχει επισημάνει σχετικά ότι η υποχρέωση του προσώπου στο οποίο έχει ανατεθεί η αποστολή αυτή να παρέχει τις υπηρεσίες του υπό συνθήκες οικονομικής ισορροπίας προϋποθέτει τη δυνατότητα συμψηφισμού των αποτελεσμάτων των κερδοφόρων τομέων δραστηριοτήτων και των λιγότερο κερδοφόρων τομέων δραστηριοτήτων και δικαιολογεί επομένως τον περιορισμό του ανταγωνισμού εκ μέρους ιδιωτών επιχειρηματιών στους κερδοφόρους τομείς (απόφαση Corbeau, προπαρατεθείσα, σκέψη 17).

37 Αυτή η σχετική με το πρωτογενές δίκαιο νομολογία είναι λυσιτελής και στην υπόθεση της κύριας δίκης, καθόσον μάλιστα η οδηγία 97/67 υπενθυμίζει ρητώς και επανειλημμένως ότι κατά την ανάθεση ενός αποκλειστικού δικαιώματος οι κανόνες της Συνθήκης πρέπει να γίνονται σεβαστοί.

38 Έτσι, το άρθρο 4 της οδηγίας 97/67 ορίζει ότι «κάθε κράτος μέλος καθορίζει και δημοσιεύει, τηρουμένου του κοινοτικού δικαίου, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του φορέα παροχής καθολικής υπηρεσίας». Επ' αυτού, η δέκατη έκτη καθώς και η τεσσαρακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, σύμφωνα με την οποία η οδηγία «δεν θίγει την εφαρμογή των κανόνων της Συνθήκης και ιδίως των κανόνων της για τον ανταγωνισμό και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών», υπογραμμίζουν ότι αυτοί οι κανόνες, ιδίως αυτοί που αφορούν τον ανταγωνισμό, πρέπει να γίνονται σεβαστοί.

39 Από τη σχετική με το πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο νομολογία που παρατέθηκε στις σκέψεις 33 έως 36 της παρούσας απόφασης, προκύπτει ότι το κριτήριο της οικονομικής ισορροπίας της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας μπορεί έγκυρα να λαμβάνεται υπόψη από ένα κράτος μέλος, όταν αυτό αποφασίζει να αναθέσει κατ' αποκλειστικότητα την υπηρεσία διασυνοριακής αλληλογραφίας, καθώς και ότι το κριτήριο αυτό πρέπει καταρχήν να εφαρμόζεται, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 26 έως 31 των προτάσεών του, λαμβανομένων υπόψη μόνο των υπηρεσιών που συνιστούν την καθολική ταχυδρομική υπηρεσία και όχι των άλλων δραστηριοτήτων που ενδεχομένως ασκεί ο φορέας παροχής αυτής της υπηρεσίας. Είναι πράγματι πιθανό ότι ο φορέας αυτός ασκεί και άλλες οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν πρέπει να ωφελούνται από τις διασταυρούμενες επιδοτήσεις που προέρχονται από τις κατ' αποκλειστικότητα ανατεθειμένες υπηρεσίες.

40 Ωστόσο, από την προαναφερθείσα νομολογία συνάγεται επίσης ότι ο όρος που εξαγγέλλεται στο άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67 δεν μπορεί να εξαντλείται μόνο στην οικονομική αυτή πλευρά, στο μέτρο που δεν θα μπορούσε να αποκλεισθεί η ύπαρξη άλλων λόγων για τους οποίους, σύμφωνα με το άρθρο 86, παράγραφος 2, ΕΚ, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν την κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση της διασυνοριακής αλληλογραφίας, προκειμένου να διασφαλίζουν ότι δεν θα καθίσταται αδύνατη η εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που έχει ανατεθεί στον φορέα παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας.

41 Επομένως, για να δικαιολογηθεί η κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση της υπηρεσίας διασυνοριακής αλληλογραφίας, δεν αρκεί η ύπαρξη λόγων, όπως η σκοπιμότητα, που ανάγονται στη γενική κατάσταση του τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου του βαθμού ελευθέρωσης του εν λόγω τομέα κατά τον χρόνο κατά τον οποίο λαμβάνεται η απόφαση για την αλληλογραφία αυτή, εκτός εάν, χωρίς την ανάθεση αυτή, καθίσταται αδύνατη η παροχή της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας ή αυτή η ανάθεση είναι αναγκαία προκειμένου να μπορεί η υπηρεσία αυτή να παρέχεται υπό οικονομικά αποδεκτούς όρους.

42 Συνεπώς, συνάγεται ότι ούτε η διατύπωση του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67 ούτε και ο σκοπός αυτής της διάταξης επιτρέπουν τη δικαιολόγηση της απόφασης για κατ' αποκλειστικότητα ανάθεση της διασυνοριακής αλληλογραφίας στον φορέα παροχής της καθολικής υπηρεσίας με την επίκληση απλώς λόγων σκοπιμότητας.

43 Η τροποποίηση του άρθρου 7 της οδηγίας 97/67 από την οδηγία 2002/39 (στο εξής: τροποποιηθείσα οδηγία 97/67), στην οποία το αιτούν δικαστήριο κάνει ρητή αναφορά για να αιτιολογήσει την απόφασή του να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης, δεν ανατρέπει αυτήν την ερμηνεία.

44 Πρέπει συγκεκριμένα να υπομνησθεί ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, της τροποποιηθείσας οδηγίας 97/67 ορίζει ότι, «στο μέτρο που είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η παροχή της καθολικής υπηρεσίας, για παράδειγμα όταν έχουν ήδη ελευθερωθεί ορισμένοι τομείς ταχυδρομικών δραστηριοτήτων ή λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών που διακρίνουν τις ταχυδρομικές υπηρεσίες κράτους μέλους, το εξερχόμενο διασυνοριακό ταχυδρομείο μπορεί να εξακολουθήσει να ανατίθεται κατ' αποκλειστικότητα εντός των ιδίων ορίων βάρους και τιμής».

45 Σύμφωνα με όσα επικαλείται η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με τις γραπτές παρατηρήσεις της, προκύπτει ιδιαίτερα από την εικοστή δεύτερη και την εικοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2002/39 ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, της τροποποιηθείσας οδηγίας 97/67 έχει ως σκοπό, όπως ακριβώς και το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67, να μη διαταραχθεί η οικονομική ισορροπία της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας και, ως εκ τούτου, να μην διακυβευτεί η διασφάλιση αυτής της καθολικής υπηρεσίας.

46 Εξάλλου, πάλι σύμφωνα με όσα επικαλείται η Επιτροπή, μια ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, της τροποποιηθείσας οδηγίας 97/67 υπό την έννοια ότι θα αυξανόταν το περιθώριο ελευθερίας των κρατών μελών θα αντέβαινε στον σκοπό της οδηγίας 2002/39, που είναι η συνέχιση του σταδιακού και ελεγχόμενου ανοίγματος των ταχυδρομικών υπηρεσιών στον ανταγωνισμό.

47 Στην πραγματικότητα, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 36 των προτάσεών του, η δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2002/39, σύμφωνα με την οποία «το πλήρες άνοιγμα του εξερχόμενου διασυνοριακού ταχυδρομείου στον ανταγωνισμό, με πιθανές εξαιρέσεις στον βαθμό που απαιτείται για τη διασφάλιση της παροχής της καθολικής υπηρεσίας, αποτελεί σχετικά απλή και ελεγχόμενη, σημαντική, ωστόσο, περαιτέρω φάση», εάν αναγνωσθεί σε συνδυασμό με τη δέκατη πέμπτη, τη δέκατη έβδομη και την εικοστή αιτιολογική σκέψη της ίδιας οδηγίας, καθιστά σαφέστατο ότι η δυνατότητα ανάθεσης της εξερχόμενης διασυνοριακής αλληλογραφίας κατ' αποκλειστικότητα, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, της τροποποιηθείσας οδηγίας 97/67, αποτελεί την εξαίρεση.

48 Επομένως, τα παραδείγματα που δίδει το άρθρο 7, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, της τροποποιηθείσας οδηγίας 97/67 συνιστούν, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 33 των προτάσεών του, απλώς δείκτες που μπορούν να αποτελέσουν οδηγό κατά την αξιολόγηση της απονομής ειδικών δικαιωμάτων στον φορέα της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας, όπως είναι η κατ' αποκλειστικότητα παροχή της υπηρεσίας διασυνοριακού ταχυδρομείου, χωρίς ωστόσο να μπορούν να καταστήσουν λιγότερο αυστηρή την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στο άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67.

49 Όσον αφορά το βάρος απόδειξης της αναγκαιότητας της κατ' αποκλειστικότητα ανάθεσης της διασυνοριακής αλληλογραφίας στον φορέα παροχής της καθολικής υπηρεσίας χάριν της διατήρησης της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας, από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67 προκύπτει ότι το βάρος αυτό φέρει το κράτος μέλος που κάνει χρήση της δυνατότητας να προβεί σε μια τέτοια ανάθεση ή, κατά περίπτωση, ο φορέας παροχής αυτής της υπηρεσίας. Αυτή η ερμηνεία επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 86, παράγραφος 2, ΕΚ, το βάρος απόδειξης της συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής της διάταξης αυτής φέρει το κράτος μέλος ή η επιχείρηση που την επικαλείται (απόφαση TNT Traco, προπαρατεθείσα, σκέψη 59).

50 Με βάση όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο υποβληθέν ερώτημα είναι ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβαίνουν σε αποκλειστική ανάθεση της υπηρεσίας διασυνοριακής αλληλογραφίας στον φορέα παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας μόνο στο μέτρο που τα κράτη μέλη αυτά αποδεικνύουν

— ότι, αν δεν υπήρχε αυτή η ανάθεση, θα καθίστατο αδύνατη η παροχή αυτής της καθολικής υπηρεσίας ή

— ότι αυτή η ανάθεση είναι αναγκαία για την παροχή αυτής της υπηρεσίας υπό οικονομικά αποδεκτούς όρους.

Επί των δικαστικών εξόδων

51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 97/67/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με

τους κοινούς κανόνες για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβαίνουν σε αποκλειστική ανάθεση της υπηρεσίας διασυνοριακής αλληλογραφίας στον φορέα παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας μόνο στο μέτρο που τα κράτη μέλη αυτά αποδεικνύουν

— **ότι, αν δεν υπήρχε αυτή η ανάθεση, θα καθίστατο αδύνατη η παροχή αυτής της καθολικής υπηρεσίας, ή**

— **ότι αυτή η ανάθεση είναι αναγκαία για την παροχή αυτής της υπηρεσίας υπό οικονομικά αποδεκτούς όρους.**

(υπογραφές)